

Vergaderjaar 2009–2010

31 793

Internationale klimaatafspraken

Nr. 23

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTE- LIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 december 2009

Naar aanleiding van berichten over gehackte mails, heeft de Tweede Kamer op 24 november jl. gevraagd om een brief (Handelingen der Kamer II, vergaderjaar 2009–2010, nr. 28, Regeling van Werkzaamheden) met nadere informatie over de betrouwbaarheid en integriteit van de informatie die ten grondslag ligt aan het (inter)nationale klimaatbeleid. Ik geef daaraan hierbij gehoor.

Tevens verwijs ik naar mijn brief aan uw Kamer naar aanleiding van de schriftelijke vragen van het lid Verdonk (Verdonk) over de gehackte e-mails van de Climate Research Unit (CRU) van de University of East Anglia (Aanhangsel der Handelingen II, vergaderjaar 2009–2010, nr. 906)

De gehackte e-mails van het Climate Research Unit betreffen fragmenten uit een selectie onrechtmatig verkregen e-mails, die bovendien enkele jaren oud is. Deze fragmenten zijn uit hun context gehaald en daardoor moeilijk te beoordelen. Deze selectieve bloemlezing lijkt echter een gerichte poging om de vooropgestelde mening te illustreren dat door de mens veroorzaakte klimaatverandering niet zou bestaan en er sprake zou zijn van een complot. Het mag duidelijk zijn dat ik zowel deze handelwijze als de achterliggende motivatie ten sterkste afwijs.

Het bewijs voor klimaatverandering is en blijft onweerlegbaar. Het overgrote deel van de ter zake kundige wetenschappers is het erover eens dat de huidige klimaatontwikkeling niet toegeschreven kan worden aan natuurlijke klimaatvariabiliteit, maar een gevolg is van activiteiten van de mens. De effecten van deze klimaatverandering zien wij om ons heen: het terugtrekken van gletsjers overal op de wereld, de achteruitgang van het Noordpoolijs, veranderingen in de vegetatie en het gedrag van wilde dieren. Als we niet ingrijpen zal klimaatverandering ongeremd verder gaan en leiden tot onaanvaardbare effecten op natuur en maatschappij.

De analyse van de ontwikkeling van de wereldgemiddelde temperatuur is robuust. Wetenschappelijk publicaties worden vooraf gereviewd door vakgenoten, die kritisch kijken naar de inhoud van de artikelen en naar de gebruikte gegevens en methodes. Kennis over het klimaatsysteem, de effecten van klimaatverandering en mogelijke maatregelen die gebruikt worden ten behoeve van klimaatbeleid worden bovendien geëvalueerd door het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Bij het opstellen van de rapporten van IPCC wordt een transparante en zorgvuldige procedure gebruikt. Aan een IPCC-rapport schrijven enkele honderden wetenschappers mee en leveren vele duizenden commentaar. Bij die evaluatie wordt alle literatuur bekeken, vastgesteld hoe robuust of onzeker die kennis is en hoeveel overeenstemming er bestaat tussen de gepubliceerde onderzoeksresultaten. Deze informatie wordt op een gestandaardiseerde wijze vermeld bij alle uitspraken in de rapporten van IPCC. Bovendien worden wetenschappers die niet bij het opstellen van de IPCC rapporten betrokken zijn twee maal in de gelegenheid gesteld commentaar te leveren. Om erop toe te zien dat dit commentaar op een juiste manier wordt verwerkt heeft elk hoofdstuk van een IPCC-rapport twee zogenoemde review editors.

Het IPCC-proces¹ is hiermee goed gedefinieerd, transparant en participatief zodat vooringenomen en niet wetenschappelijk onderbouwde standpunten van individuele auteurs niet in de IPCC-rapporten terecht zouden kunnen komen.

Het IPCC vermeldt systematisch bij alle uitspraken hoe robuust of onzeker ze zijn, soms voorzien van onzekerheidsmarges, of wanneer dat niet mogelijk is, hoe omvangrijk de gegevensbasis is en hoeveel overeenstemming er is tussen wetenschappers over de interpretatie daarvan. Maar de volgende hoofdconclusies van het Vierde Assessment van IPCC staan als een huis.

- Het klimaat is aan het veranderen (een toename van de wereldgemiddelde oppervlaktetemperatuur van 0,7°C in de twintigste eeuw) en de effecten daarvan zijn zichtbaar op sneeuw en ijs, zeespiegel, wind- en neerslagpatronen met inbegrip van extremen, ecosystemen en op de menselijke samenleving.
- De onverminderd snelle stijging van de CO₂-concentratie in de atmosfeer is bewezen afkomstig van het gebruik van fossiele brandstoffen.
- Het is mogelijk door het inzetten van technologie die al beschikbaar is of de komende decennia op de markt zal komen de emissies van broeikasgassen zodanig te beperken dat er meer dan 50% kans is dat de mondiale temperatuurstijging beperkt blijft tot maximaal 2°C vergeleken met 1850.

De combinatie van peer-review van individuele wetenschappelijke artikelen, het IPCC assessment en de review-procedure geeft mij het volle vertrouwen dat de informatie in de IPCC-rapporten een evenwichtig beeld geeft van alle kennis die relevant is voor het klimaatbeleid. De rapporten van IPCC zijn daarmee de basis van het klimaatbeleid in Nederland en in de rest van de wereld.

Uit de fragmenten van de gehackte e-mails valt op te maken dat deze gevoerd is een jaar of 8 geleden door wetenschappers die uit indicatoren hebben getracht het historische verloop van de temperatuur in de laatste 600–1000 jaar te reconstrueren. Er is naar aanleiding van deze publicaties en het opnemen van de grafiek van één van deze temperatuurreconstructies (Mann et al. 1999) in het Derde Assessmentrapport van IPCC (2001) veel wetenschappelijke discussie ontstaan. Op basis van aanvullend onderzoek is in het Vierde Assessmentrapport vastgesteld dat de onzekerheid in de temperatuur tussen 500 en 1000 jaar geleden groter is dan eerder gedacht. In grote lijnen laten alle temperatuurreconstructies echter

¹ Procedure of IPCC.

Authors, contributors, reviewers and other experts are selected by the Bureau of the Working Group from a list of nominations received from governments and participating organizations. They can also be identified directly by the Bureau because of their special expertise reflected in their publications and works. The composition of lead author teams shall reflect a range of views, expertise and geographical representation. All contributors work on a voluntary basis.

The Coordinating Lead Authors (CLAs) have the role of coordinating the content of the chapter they're responsible for (there are usually two CLAs per chapter, one from a developing country and one from a developed one). The Lead Authors (LAs) work in team to produce the content of the chapter they've been designated for. They are often supported by several Contributing Authors, who provide more technical information on specific subjects covered by the chapter.

Review is an essential part of the IPCC process to ensure objective and complete assessment of the current information. In the course of the multi-stage review process, both expert reviewers and governments are invited to comment on the accuracy and completeness of the scientific/technical/socio economic content and the overall balance of the drafts.

The circulation process among peer and government experts is very wide, with hundreds of scientists looking into the drafts to check the soundness of the scientific information contained in them. The Review Editors of the report (normally two per chapter) make sure that all comments are well taken into account.

All IPCC reports must be endorsed by the Panel during a Working Group or a Plenary session.

hetzelfde patroon zien, namelijk warme middeleeuwen, een kleine ijstijd van 1550–1700, een opwarming sinds 1850, die de laatste decennia steeds sneller verloopt en sinds 1998 afvlakt. De open discussie en analyse hiervan treft u op de website van de Nederlandse klimaatinstututen www.klimaatportaal.nl. Hierop staan overigens nog vele andere vragen en antwoorden in relatie tot klimaatwetenschap.

Tot slot in antwoord op uw vragen over in hoeverre ik en mijn medewerkers op de hoogte waren van deze kwestie, licht ik u als volgt in. Ik heb via de media het nieuws gehoord over de gehackte e-mails en daarop gereageerd in mijn weblog van 24 november jl. Voor zover ik heb kunnen nagaan waren geen van de bij klimaatverandering betrokken medewerkers van het KNMI, het Planbureau voor de Leefomgeving of mijn departement op de hoogte dat was ingebroken op het e-mailverkeer van de Climate Research Unit, voordat deze berichten in de pers verschenen. De officiële reactie van CRU is beschikbaar op internet. Daarin wordt aangegeven dat de indruk dat het publiek bewust is misleid door het manipuleren van klimaatgegevens niet juist is.

Het KNMI doet onderzoek naar klimaatverandering volgens de wetenschappelijke normen van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Sommige KNMI medewerkers die zich bezig houden met dezelfde onderwerpen als het CRU hebben – zoals verwacht mag worden van moderne wetenschappers – reguliere contacten met hun collega's van de CRU.

Zover mij bekend wordt in twee van de gehackte e-mails van CRU-directeur Jones de naam van een KNMI-medewerker genoemd, die onjuist zou zijn geciteerd in het tijdschrift «Natuur, Wetenschap en Techniek». Navraag leert dat deze medewerker inderdaad onjuist is geciteerd en al voor publicatie bezwaar heeft gemaakt.

Het KNMI geeft aan dat er uit het verleden geen geval bekend is van manipulatie van klimaatgegevens door hun personeel, noch zijn er op dit moment verdenkingen.

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer